

Bedömargruppens motiveringar

Gymnastik- och idrottshögskolan

Bakgrundsbeskrivning

Gymnastik- och idrottshögskolan är landets enda statliga högskola med inriktningen idrott och hälsa. Lärosätet grundades 1813 som Gymnastiska Centralinstitutet, GCI, i Stockholm.

Lärosätet erbjuder utbildning till lärare i idrott och hälsa, till tränare, till hälsopedagog och inom Sport Management (kombination av idrottsvetenskap och företagsekonomi). Lärosätet har också examenstillstånd för utbildning på forskarnivå. Lärosätet bedriver forskning inom naturvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora.

Lärosätet är beläget centralt i Stockholm nära idrottsarenor, bland annat Stockholms stadion.

År 2022 hade lärosätet 835 helårsstudenter och 25 doktorander, utfärdade 7 doktorsexamina och hade 145 årsarbetskrafter i personalen. Lärosätets omsatte 205 miljoner kronor, varav 137 miljoner avsåg utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 68 miljoner forskning och utbildning på forskarnivå. Av forskningsfinansieringen utgjordes 51 procent av anslag och 49 procent av externa medel.

Lärosätet redovisar samverkan med kommuner, myndigheter och idrottsorganisationer om uppdragsutbildning. Inom forskningen samverkar lärosätet med näringslivet, den offentliga sektorn, civilsamhället och enskilda medborgare.

Lärosätet beskriver att samverkan innebär både möjligheter och utmaningar, eftersom lärosätet är litet och resurserna begränsade. Samtidigt har lärosätet en hög ambition att bidra till samhällets utveckling och människors möjligheter till fysisk aktivitet och hälsa.

Bedömningsområde: Styrning och organisering

Utvärderingsfråga 1:

Vad vill lärosätet uppnå med sin samverkan med det omgivande samhället?

Lärosätets gällande strategiska plan avser perioden 2019–2023. En ny strategisk plan uppges vara under beredning men är ännu inte beslutad vid den här utvärderingens genomförande. Enligt lärosätet förväntas den nya planen ha en liknande inriktning vad gäller samverkan som den tidigare.

Enligt den strategiska planen ska lärosätets utbildning, forskning och samverkan hänga ihop samt underbygga, främja och berika varandra. I självvärderingen beskriver lärosätet att det utifrån den strategiska planen för varje år beslutas om verksamhetsmål som inkluderar samverkan och som presenteras i verksamhetsplanen. Lärosätet skriver att de inte har fastställt separata strategier och mål för samverkan, utan att samverkan genomsyrar alla uppdrag, strategier och mål och genomförs integrerat med utbildning och forskning. Samtidigt refererar lärosätet genomgående i självvärderingen till ”samverkansuppdraget”, vilket bedömargruppen menar kan uppfattas som att lärosätet ser samverkan som ett eget uppdrag. Bedömargruppen anser att det är positivt att lärosätet tydligt har formulerat mål för samverkan, och även har inkluderat dem i lärosätets interna styrdokument. Samtidigt anser bedömargruppen att lärosätets beskrivning av samverkan inte är entydig. Hur samverkan stärker kvaliteten i befintlig utbildning och forskning framgår inte. Här anser bedömargruppen att det finns ett behov av förtydligande. Bedömargruppen menar också att det inte är tydligt hur student- och forskarperspektiven inkluderas och tas tillvara när mål och strategier för samverkan utformas. Bedömargruppen menar även att det av självvärderingen inte tydligt framgår hur externa aktörer får möjlighet att medverka i processer för att arbeta fram mål och strategier för samverkan.

Lärosätet anger ingen upplevd målkonflikt för akademisk frihet i samverkan med det omgivande samhället. Samtidigt menar lärosätet att ett utvecklingsområde är att tydliggöra de interna processerna vid tecknande av samverkansavtal, så att avvägningar och målkonflikter kan beaktas tidigt. Bedömargruppen instämmer i lämpligheten av det angivna utvecklingsområdet.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att lärosätets integrerade förhållningssätt till samverkan med det omgivande samhället och verksamhetsmål som inkluderar samverkan förefaller rimligt. Men bedömargruppen anser ändå att lärosätet bör tydliggöra hur samverkan stärker kvaliteten i den befintliga utbildningen och forskningen. Lärosätet redovisar att det övergripande arbetet fokuserat på att förbättra förutsättningarna för institutionerna att arbeta med samverkan. Enligt bedömargruppen är både student- och forskarperspektiven liksom externa parter inkluderade i formuleringen av mål och strategier tydliga utvecklingsområden. Ett annat utvecklingsområde för lärosätet är att förtydliga sitt arbete för att säkerställa akademisk frihet i samverkan med externa parter.

Rekommendationer

- Lärosätet bör i sina strategier och mål tydliggöra hur samverkan ska stärka kvaliteten i utbildning och forskning.
- Lärosätet bör i arbetet med att ta fram mål och strategier för samverkan involvera externa aktörer, för att skapa goda förutsättningar för ömsesidigt utbyte.
- Lärosätet kan inkludera och ta tillvara student- och forskarperspektivet när man utformar interna strategier och mål för samverkan.
- Lärosätet kan utveckla sätt att säkerställa akademisk frihet i samverkan med externa parter.

Utvärderingsfråga 2:

Hur skapar lärosätet ramar och förutsättningar för samverkan med det omgivande samhället inom forskning och utbildning?

Enligt självvärderingen ingår ansvarsfördelningen för samverkan i lärosätets ordinarie organisationsstruktur, och är integrerad med utbildning och forskning där institutionerna ansvarar för samverkan utifrån forskningens och utbildningens förutsättningar och behov. Rektor förfogar över strategiska medel och kan besluta om särskilda satsningar samt ansvarar för beslut om olika typer av samverkansavtal samt om medfinansiering av forskningsprojekt. Utbildnings- och forskningsnämnden ansvarar för lärosätets övergripande strategisk planering och kvalitetssäkring i relation till bestämmelser och lärosätets kvalitetssystem. Förvaltningen stöder institutionerna i kvalitetssäkring och uppföljning, i ekonomisk planering för forskningsfinansiering och uppdragsutbildning samt i frågor om kommunikation. Bedömargruppen är positiv till det integrerade och decentraliserade arbetssättet, men menar samtidigt att det ställer krav på verksamhetsstyrning och uppföljning för att säkerställa att institutionerna får förutsättningar att arbeta med samverkan.

Lärosätet uppger att de satsningar som gjorts för att öka andelen externfinansierad forskning varit framgångsrika inom vissa områden. Bedömargruppen menar att en utvecklad satsning på fler områden även kan komma att gynna samverkan inom forskning.

Enligt lärosätets anställningsordning för lärare bedöms den vetenskapliga och pedagogiska skickligheten vid rekryteringsförfarandet. Förmåga att samverka med det omgivande samhället och informera om forskning och utveckling ska beaktas. Lärosätet ger i självvärderingen exempel på utlysningstext vid rekrytering där den sökande får möjlighet att redogöra

för samverkansmeriter. Vid befordran anger anställningsordningen att samverkan ska beaktas och vid utnämning till docent är samverkan ett behörighetskrav. I självvärderingen resonerar lärosätet om att det finns potential i att vidareutveckla hur samverkan kan värderas som en del av vetenskaplig och pedagogisk skicklighet vid rekrytering, befordran och resurstilldelning. Bedömargruppen menar att en sådan utveckling skulle gynna lärosätets arbete med samverkan.

Som exempel på metod- och kunskapsdrivande insats beskriver lärosätet forsknings- och samverkansmiljön E-PABS. Inom ramen för miljön bedrivs forskningsprojekt för att skapa kompetenscentrum och nätverk med experter bland forskare, företag och offentlig sektor. Lärosätet menar att metoden kan utvecklas och spridas över hela lärosätet. Bedömargruppen instämmer i lärosätets analys och menar att lärosätet kan utveckla metoder och strategier för samverkan som alla områden inom lärosätet kan använda vid initiering, värdering, genomförande och uppföljning med beaktande av skillnader mellan olika ämnesområden.

Lärosätet resonerar om hur ett ömsesidigt utbyte kan utvecklas, och bedömargruppen instämmer i att det är angeläget att hitta sätt att öka kunskapen om vad samverkansprojekt leder till och hur ömsesidigt utbyte kan uppnås. Bedömargruppen menar att det i dagsläget inte är tydligt hur lagens nya formulering om ömsesidigt utbyte inkluderas i interna mål, styrdokument och uppföljningar. Utvecklande av strukturer med representation från externa aktörer vore ett sätt för lärosätet att ta in synpunkter från samverkansparter eller externa aktörer när man utformar planering och styrning av samverkan, för att därmed stärka förutsättningarna för det ömsesidiga utbytet.

I arbetet med planering och styrning av samverkansarbetet är det enligt bedömargruppen även viktigt att involvera studenter, lärare och forskare, för att också ta tillvara deras synpunkter och perspektiv. Här ser bedömargruppen en potential för lärosätet att utvecklas.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att lärosätet redovisar en tydlig ansvarsfördelning för ramar och förutsättningar för arbetet med samverkan som integrerad i utbildning och forskning. Bedömargruppen menar att lärosätet i det decentraliserade systemet särskilt bör beakta att institutionerna får förutsättningar att arbeta med samverkan. Bedömargruppen menar också att det pågående utvecklingsarbetet med incitament för samverkan kommer bidra till ökad synlighet och aktivitet. Som utvecklingsområden framträder inkludering av studenter, lärare och externa parter erfarenheter och synpunkter i planering och styrning av samverkan.

Rekommendationer

- Lärosätet kan i arbetet med planering och styrning av samverkansarbetet involvera externa parter för att ta tillvara deras synpunkter och perspektiv.
- Lärosätet kan i arbetet med planering och styrning av samverkansarbetet i högre grad involvera studenter, lärare och forskare för att ta tillvara deras synpunkter och perspektiv.

Bedömningsområde: Genomförande och resultat

Utvärderingsfråga 3:

Hur följer lärosätet upp aktiviteter och resultat av sin samverkan med det omgivande samhället?

I självvärderingen anger lärosätet att systematisk uppföljning och dokumentation av samverkan sker genom ordinarie processer och rutiner för uppföljning och kvalitetssäkring av utbildning och forskning. Det innebär att uppföljningen av samverkan är integrerad i lärosätets reguljära kvalitets- och uppföljningsarbete på alla nivåer. Uppföljningen sker genom avstämningar mellan lärosätets ledning, institutionernas ledningar och förvaltningsledningen. Bedömggruppen är positiv till att lärosätet inkluderar uppföljning av samverkan i ordinarie uppföljningssystem. Samtidigt framgår det inte tydligt om, eller på vilket sätt, lärosätet involverar samverkansparter i uppföljningen, vilket har betydelse för det ömsesidiga utbytet.

Lärosätet beskriver att utöver den årliga uppföljningen och kvalitetssäkringen av utbildning genomförs vart sjätte år en fördjupad utvärdering med externa bedömare, där en alumnenkät ingår. På motsvarande sätt beskrivs utöver den årliga uppföljningen av forskning att det vart sjätte år görs en fördjupad intern och extern kvalitetssäkring av lärosätets forskningsmiljö. Samverkan är inkluderad i båda uppföljningarna. Bedömggruppen uppfattar att lärosätet har ett ändamålsenligt system för intern uppföljning av samverkan med tanke på lärosätets inriktning och förutsättningar. Bedömggruppen uppfattar att arbetssättet verkar fungera väl, men vill uppmuntra lärosätet att följa upp nyttorna för ingående samverkansparter och på så sätt inkludera aspekter av ömsesidigt utbyte.

Sammanfattningsvis noterar bedömggruppen att samverkan ingår i det ordinarie kvalitetssystemet samt uppföljningen av utbildning och forskning. Det finns strukturer för uppföljningar på lärosätet i form av utredningar och enkäter där samverkan också ingår. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att systematiskt inkludera externa parter i uppföljningen och utvärderingen av samverkan.

Rekommendationer

- Lärosätet bör säkerställa att externa aktörers perspektiv är en given del av den utvärdering och uppföljning av samverkan som ingår i lärosätets system för kvalitetssäkring.
- Lärosätet bör säkerställa att uppföljningen av samverkan inkluderar aspekter av ömsesidigt utbyte.

Utvärderingsfråga 4:

Hur används information från uppföljningarna av lärosätenas samverkan med det omgivande samhället?

Lärosätet beskriver att det sammanställer information från utvärderingar och uppföljningar av verksamheten som görs inom ramen för det ordinarie kvalitetsarbetet i en årlig kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporten är underlag för verksamhetsplanering och kvalitetsutvecklande åtgärder för kommande år. Exempelvis har lärosätet genomfört en utredning om hur arbetet med samverkan kan stärkas. Utredningen har bland annat lett till att lärosätet tagit fram en kommunikationsstrategi som syftar till att på ett systematiskt sätt sprida resultat av lärosätets forskning och utbildning. Lärosätet beskriver också hur resultatet av en genomförd alumnenkät används för att utveckla utbildningarna, studentstödet, karriärvägledningen och alumnverksamheten. Ett annat exempel som nämns i självvärderingen är en enkät riktad till lärosätets forskande personal för att belysa upplevelsen av lärosätets forskningsmiljö och förutsättningar för samverkansuppdraget. Utifrån enkäten resonerar lärosätet om resultatet och lämnar förslag på åtgärder. I självvärderingen reflekterar lärosätet över möjliga utvecklingsområden, som att systematisera användningen av resultat och lärdomar om samverkan för att belysa nyttan och möjliga utvecklingsområden för samtliga parter. Bedömargruppen ser positivt på och uppmuntrar till vidare utveckling av arbetssätt för att initiera och genomföra åtgärder som bedöms lämpliga för att förbättra förutsättningarna för samverkan utifrån resultaten från uppföljningarna.

Lärosätet redovisar att det finns en strategi för systematisk kunskaps-spridning av forsknings- och utbildningsresultat, som även omfattar information om hur lärosätet arbetar med samverkan. Självvärderingen berör däremot inte hur lärosätet återkopplar resultatet av uppföljning av sin samverkan till externa intressenter. Bedömargruppen menar att det är av värde för legitimiteten och kvalitetsutvecklingen av samverkan att lärosätet använder och tillgängliggör information om och nyttan av det ömsesidiga utbytet av samverkan. Detta inte minst för att sprida goda exempel.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att lärosätets beskrivning av hur information från uppföljningar av utbildning och forskning tas till vara i utvecklande syfte är ändamålsenligt. Ett utvecklingsområde för lärosätet är att följa upp resultatet av samverkan i sig och att kommunicera det med externa parter.

Rekommendationer

- Lärosätet bör etablera arbetssätt för att säkerställa att information från uppföljning av samverkan främjar lärandet i den egna organisationen, hos samverkansparter och i det omgivande samhället.